

DECIZIA (UE) 2024/560 A COMISIEI

din 8 decembrie 2023

privind acordarea unei derogări Regatului Spaniei de la anumite dispoziții ale Regulamentului (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului și ale Directivei (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește Insulele Canare

[notificată cu numărul C(2023) 8638]

(Numai textul în limba spaniolă este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică ⁽¹⁾, în special articolul 64,

având în vedere Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE ⁽²⁾, în special articolul 66,

întrucât:

1. PROCEDURA ȘI DOMENIUL DE APLICARE AL DECIZIEI

- (1) La 23 noiembrie 2020, Regatul Spaniei („Spania”) a prezentat Comisiei o cerere de derogare (denumită în continuare „cererea”) pentru teritoriile nepeninsulare ale Insulelor Canare, Insulelor Baleare, Ceuta și Melilla (denumite în continuare, împreună, „TNP”), în conformitate cu articolul 64 din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 66 din Directiva (UE) 2019/944.
- (2) Cererea a solicitat inițial derogări de la articolul 8 și de la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944, precum și de la articolele 3 și 6 și de la articolul 7 alineatul (1); de la articolul 8 alineatele (1) și (4), de la articolele 9, 10 și 11, de la articolele 14-17, de la articolele 19-27 și de la articolele 35-47 din Regulamentul (UE) 2019/943. Cererea respectivă nu preciza durata derogării solicitate.
- (3) La 18 martie 2021, Comisia a publicat solicitarea pe site-ul său și a invitat statele membre și părțile interesate să transmită observații până la 30 aprilie 2021.
- (4) La 17 august 2021 și la 16 decembrie 2021, Comisia a solicitat Spaniei informații suplimentare cu privire la cererea de derogare. Spania a răspuns la 4 octombrie 2021 și la 17 ianuarie 2022. În ultima scrisoare, Spania a modificat domeniul de aplicare al cererii sale de derogare după cum urmează:
 - cererea de derogare de la articolul 8 din Directiva (UE) 2019/944 a fost retrasă pentru toate TNP;
 - cererea de derogare de la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944 a fost retrasă pentru Insulele Baleare și Ceuta;
 - Spania a inclus o nouă cerere de derogare de la articolul 40 alineatele (4)-(7) din Directiva (UE) 2019/944 pentru toate TNP;
 - cererea de derogare de la articolul 3 primul paragraf literele (d), (f), (g), (h), (i), (l), (m) și (q) din Regulamentul (UE) 2019/943 a fost retrasă pentru toate TNP;

⁽¹⁾ JO L 158, 14.6.2019, p. 54.

⁽²⁾ JO L 158, 14.6.2019, p. 125.

- Spania și-a retras, de asemenea, cererea de derogare pentru toate TNP de la articolul 16 alineatele (1) și (2), de la articolul 20 alineatele (1) și (2); articolul 21 alineatele (1)-(6); articolul 22 alineatul (1), cu excepția literelor (f) și (h) articolul 22 alineatul (4); și articolele 35-47 din Regulamentul (UE) 2019/943.
 - Spania a stabilit o durată limitată pentru derogarea solicitată pentru Insulele Baleare și Ceuta până la integrarea totală a acestor teritorii cu peninsula (care nu se preconizează să aibă loc înainte de 2030).
- (5) Prezenta decizie trebuie să se aplice numai Insulelor Canare. Cererile de derogare prezentate de Spania cu privire la TNP Ceuta, Melilla și Insulele Baleare trebuie abordate în decizii separate ale Comisiei privind derogările.

2. INSULELE CANARE

Sistemul de energie electrică și piața energiei electrice din Insulele Canare

- (6) Insulele Canare constituie una dintre regiunile ultraperiferice recunoscute în temeiul articolului 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”) și, prin urmare, se încadrează în această categorie în scopul aplicării articolului 64 din Regulamentul (UE) 2019/943 și articolului 66 din Directiva (UE) 2019/944.
- (7) Potrivit Spaniei, teritoriul nepeninsular al Insulelor Canare cuprinde șase sisteme electrice izolate: Tenerife, Gran Canaria, La Palma, La Gomera, El Hierro și sistemul Lanzarote-Fuerteventura, care leagă insulele Lanzarote și Fuerteventura prin două cabluri de 132 kV.
- (8) Potrivit Spaniei, în 2019, peste 75 % din capacitatea instalată de energie electrică a Insulelor Canare era asigurată de unități termice tradiționale (cărbune, gaz, motorină). Ponderele energiei din surse regenerabile a crescut constant din 2018, în special în insulele mai mari (Gran Canaria și Tenerife), unde reprezintă o parte semnificativă din capacitatea instalată. Cu toate acestea, Spania observă că utilizarea energiei din surse regenerabile în teritoriile nepeninsulare este mai scăzută decât în Spania continentală din cauza dimensiunii reduse a teritoriului și a constrângerilor legate de obținerea autorizațiilor de mediu necesare pentru noile capacități de producție, a nevoii mai mari de producție dispecerizabilă pentru a garanta securitatea aprovizionării ⁽³⁾ și a capacității limitate de stocare.
- (9) Spania ia act de faptul că specificul Insulelor Canare este dimensiunea redusă a pieței, ceea ce le împiedică să profite de avantajele economiilor de scară prezente în sistemul de energie electrică de pe continent și de faptul că Insulele Canare se confruntă cu costuri mai ridicate ale combustibililor. Izolarea lor istorică conduce, de asemenea, la o nevoie mai mare de capacitate de rezervă instalată.
- (10) Spania observă, de asemenea, că aproape întreaga producție de energie termică din Insulele Canare este deținută direct sau indirect de Endesa S.A. Prin urmare, chiar dacă extinderea tot mai mare a surselor regenerabile de energie facilitează intrarea pe piață a întreprinderilor concurente, Endesa S.A. va continua să producă cea mai mare parte a energiei electrice pe acest teritoriu nepeninsular.
- (11) Potrivit Spaniei, aceste particularități ale pieței determină costuri mai mari de producție a energiei electrice în comparație cu teritoriul continental și lipsa de atractivitate pentru intrarea pe piață a unor noi întreprinderi. În consecință, în Insulele Canare nu s-a dezvoltat o concurență efectivă.
- (12) Având în vedere problemele legate de lipsa concurenței și de costurile ridicate și în pofida măsurilor adoptate pentru a promova concurența și a introduce stimulente economice menite a încuraja eficiența operațională a instalațiilor și a reduce costurile de producție, Spania susține că nu a fost posibil să se instituie un mecanism de piață identic cu cel existent pe teritoriul continental.

⁽³⁾ Spania explică faptul că rata de acoperire a rezervelor turnante pentru sistemele nepeninsulare se situează între 40 și 70 %, față de cele 10 % necesare în sistemul continental.

- (13) Spania explică, de asemenea, că energia electrică produsă în toate TNP, inclusiv în Insulele Canare, este exclusă din sistemul de ofertare de pe piața continentală. Sistemele de energie electrică din TNP utilizează un mecanism de prioritate economică pentru dispecerizare ⁽⁴⁾:
- operatorul de sistem clasifică centralele de producție în ordinea meritelor economice pe baza costurilor variabile până la acoperirea cererii, ținând seama de constrângerile tehnice și de rezervele necesare pentru a garanta aprovizionarea cu energie electrică;
 - partea de consum (consumatori direcți și furnizori) informează operatorul de sistem cu privire la cererea orară din sistemele de energie electrică ale fiecărui TNP;
 - în urma dispecerizării zilnice, partea de consum achiziționează energia la un preț echivalent cu cel al sistemului de ofertare de pe teritoriul continental.
- (14) Potrivit Spaniei, acest mecanism ține seama de costurile ridicate de producere a energiei electrice și de particularitățile TNP și urmărește să asigure faptul că furnizorii și consumatorii din aceste teritorii nu sunt expuși la costul mai ridicat de producere a energiei electrice în TNP în comparație cu Spania continentală, acest lucru bazându-se pe principiile solidarității interregionale.
- (15) Spania explică, de asemenea, că producția de energie electrică în TNP constituie un sistem de remunerare reglementată și nu un sistem de remunerare de piață și se aplică în condițiile în care o piață angro nu ar putea funcționa și în care costurile, din motive geografice și teritoriale, sunt mai mari decât costurile de producere a energiei electrice din Spania continentală.
- (16) Spania reține faptul că mecanismul asigură că sistemul de energie electrică și bugetul public acoperă costurile suplimentare rezultate din diferența dintre costurile de producție mai ridicate din TNP și prețul energiei electrice echivalent cu cel de pe teritoriul continental, astfel încât toți consumatorii să plătească la fel pentru energia electrică, indiferent de sistemul în care o consumă.
- (17) Potrivit Spaniei, reglementarea activităților de transport și distribuție a energiei electrice în TNP este similară cu cea din Spania continentală.
- (18) În ceea ce privește piața cu amănuntul, Spania explică faptul că clienții finali din TNP au dreptul de a-și alege furnizorul în aceleași condiții ca și clienții finali din Spania continentală. În mod similar, conceptul de consumatori vulnerabili este definit pentru întregul teritoriu al Spaniei și, în general, oferta este organizată uniform în întreaga țară. În acest sens, Spania observă că nu există diferențe între piețele cu amănuntul de pe teritoriul continental și cele de pe teritoriul extracontinental.

Prezentare generală a cadrului juridic pentru TNP

- (19) Spania explică faptul că Legea nr. 24/2013 prevede că furnizarea de energie electrică în TNP face obiectul unei reglementări specifice. Spania precizează, de asemenea, că această activitate poate primi o remunerație suplimentară pentru a acoperi diferența dintre costurile de producere a energiei electrice din TNP și veniturile din vânzările de energie electrică în aceste teritorii.
- (20) Spania afirmă că Legea nr. 17/2013 stabilește dispozițiile generale privind garantarea aprovizionării și sporirea concurenței în sistemele de energie electrică din TNP. ⁽⁵⁾ În special, articolul 5 din Legea 17/2013 prevede că hidrocentralele cu acumulare prin pompare din TNP, ale căror scopuri principale sunt garantarea aprovizionării, asigurarea securității sistemului și integrarea surselor regenerabile de energie nedispecerizabile, sunt deținute de operatorul de sistem.
- (21) Spania indică faptul că Decretul regal 738/2015 reglementează în detaliu activitatea de producere a energiei electrice și procedura de dispecerizare în sistemele de energie electrică din TNP, precum și sistemul de remunerare a acestei activități. Sistemul de remunerare se bazează pe două componente ale remunerației: una pentru investiția realizată și alte costuri fixe, și una pentru costurile variabile suportate în timpul funcționării. Obiectivul acestei remunerații este de a acoperi costurile suplimentare de producere a energiei electrice în TNP. Decretul regal 738/2015 definește costul suplimentar ca fiind diferența dintre toate costurile de producție și prețul plătit pentru distribuția energiei electrice de către operatorul de sistem.

⁽⁴⁾ Cadrul este stabilit prin Decretul regal 738/2015 din 31 iulie 2015 (*Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares*) (denumit în continuare „Decretul regal 738/2015”).

⁽⁵⁾ Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

- (22) În plus, Decretul regal nr. 738/2015 introduce o procedură competitivă pentru selectarea de noi capacități și de capacități care urmează să fie reabilite.
- (23) Comisia observă, în această privință, că mecanismul de remunerare prevăzut în Decretul regal 738/2015 a fost autorizat ca ajutor de stat de către Comisie în decizia „SA.42270 «Producția spaniolă de energie electrică în teritoriile spaniole nepeninsulare»”⁽⁶⁾.

3. DEROGĂRILE SOLICITATE CU PRIVIRE LA INSULELE CANARE

- (24) Cererea de derogare prezentată pentru Insulele Canare se bazează pe statutul său de regiune ultraperiferică în conformitate cu articolul 349 din TFUE.

3.1. Derogare în temeiul articolului 66 din Directiva (UE) 2019/944

- (25) Spania solicită o derogare de la articolul 40 alineatele (4)-(7) și de la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944 în ceea ce privește achiziționarea de servicii de sistem de către operatorul de transport și de sistem („OTS”) și interdicția impusă operatorilor de transport și de sistem de a deține, dezvolta, administra sau exploata instalații de stocare a energiei.

3.2. Derogare în temeiul articolului 64 din Regulamentul (UE) 2019/943

- (26) Spania solicită o derogare pentru Insulele Canare de la următoarele dispoziții ale Regulamentului (UE) 2019/943:
- principiile de piață de la articolul 3 alineatul (1) literele (a), (b), (c), (e), (j), (k), (n), (o) și (p);
 - normele de tranzacționare a energiei electrice în temeiul articolului 6, al articolului 7 alineatul (1), al articolului 8 alineatul (1) și al articolului 8 alineatul (4), al articolelor 9, 10, 11, 14, 15, 16 și 17;
 - normele privind veniturile din congestii prevăzute la articolul 19;
 - articolele 14 și 15, articolul 16 alineatele (3)-(13), articolele 17 și 19, articolul 20 alineatele (3)-(8), articolul 21 alineatele (7) și (8), articolul 22 alineatul (1) literele (f) și (h), articolul 22 alineatele (2), (3) și (5) și articolul 25 alineatele (2)-(4) pentru orice noi mecanisme de asigurare a capacității de sprijin care ar putea fi instituite în viitor;
 - articolele 14-17, 19-27, 35-47 pentru mecanismul existent definit în Decretul regal 738/2015.

3.3. Durata derogărilor solicitate

- (27) Spania consideră că integrarea TNP pe piața iberică a energiei electrice depinde de existența interconectării cu teritoriul continental al Spaniei. Spania observă că, din cauza distanței geografice dintre Insulele Canare și continent, construirea de interconexiuni cu continentul ar fi imposibilă sau prea costisitoare. Prin urmare, Spania consideră că derogările pentru Insulele Canare nu ar trebui să facă obiectul niciunei limitări în timp.

4. OBSERVAȚII PRIMITE ÎN CURSUL PERIOADEI DE CONSULTARE

- (28) Astfel cum se descrie în considerentul 3, în cursul lunilor martie și aprilie 2021, Comisia a efectuat o consultare publică.
- (29) Toate observațiile prezentate ca răspuns la consultarea publică au vizat derogarea solicitată de Spania de la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944 în ceea ce privește proprietatea, gestionarea și exploatarea instalațiilor de stocare de către OTS.

⁽⁶⁾ Decizia din 28 mai 2020, SA.42270 (2016/NN) – *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories*, C (2020) 3401 final.

- (30) Respondenții la consultarea publică au fost împotriva acordării unei atare derogări, deoarece ar fi de natură să confere legitimitate unui proiect prin care Red. Eléctrica de España S.A.U. („REE”), operatorul spaniol de transport și de sistem, i s-a permis să dezvolte proiectul Chira-Soria ⁽⁷⁾ din Insulele Canare fără o procedură de licitație astfel cum este prevăzută de articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944/UE. Respondenții au remarcat că faptul că derogarea vizează și celelalte TNP nu este relevant, deoarece orografia Insulelor Baleare și dimensiunea redusă a Ceuta și Melilla nu ar permite acumularea prin pompare a energiei hidroelectrice în aceste teritorii ⁽⁸⁾.
- (31) Respondenții au indicat că insularitatea în sine nu este o justificare suficientă pentru o derogare de la cerința privind licitația prevăzută la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944, deoarece se pare că unele părți private au manifestat un interes pentru proiectul Chira-Soria. Aceștia au susținut că acest interes nu a fost luat în considerare din perspectiva Legii nr. 17/2013.
- (32) Respondenții au subliniat, de asemenea, că autoritatea spaniolă de reglementare, Comisión Nacional de Mercados y Competencia (CNMC) și Consiliul de stat și-au exprimat preocuparea cu privire la Decretul regal 738/2015 și la rolul REE în deținerea hidrocentralelor cu acumulare prin pompare în calitate simultană de entitate de care depinde, în primă instanță, procesul administrativ de autorizare a hidrocentralelor cu acumulare prin pompare.
- (33) De asemenea, respondenții au invocat argumente de natură economică. Ei au subliniat că, în Insulele Canare, acest tip de stocare este afectat de disponibilitatea redusă a apei acumulate, necesitând astfel desalinizarea apei de mare. Acest lucru implică costuri ridicate ale energiei și reduce substanțial eficiența proiectului Chira-Soria. În această privință, respondenții au făcut referire la centrala hidroelectrică cu pompare eoliană Gorona del Viento din Insula El Hierro, a cărei eficiență este de 43 %, departe de nivelurile de eficiență de 70 % până la 80 % ale centralelor electrice similare de pe teritoriul continental.
- (34) Respondenții au susținut că estimarea bugetară pentru proiectul Chira-Soria s-a dublat chiar înainte de începerea construcției și au făcut referire la studii care sugerează că, din punct de vedere economic, ar fi mai eficiente alte soluții (de exemplu, interconexiuni, stocare distribuită, stocare electrochimică, hidrogen). Aceștia s-au referit, de asemenea, la povara financiară pentru consumatori legată de costul ridicat al investiției. Aceștia au subliniat costurile de producție foarte ridicate ale unei instalații similare din Insulele Canare, Gorona del Viento. Având în vedere amplasarea mai puțin favorabilă a proiectului Chira-Soria, potrivit respondenților, s-ar putea ajunge la costuri extrem de ridicate per MWh, deturnându-se bani de la investițiile în alte forme de flexibilitate, inclusiv flexibilitatea oferită de gospodăria și de OTS.
- (35) Respondenții au remarcat, de asemenea, că, pe lângă faptul că nu este justificat din punct de vedere economic, proiectul Chira-Soria nu contribuie nici la integrarea energiei din surse regenerabile. Aceștia au făcut referire la „experții consultați”, conform cărora energia stocată va proveni în principal din energie din combustibili fosili produsă de vechile instalații termice existente, care nu pot fi oprite pe timp de noapte. Ei au remarcat că noile tehnologii de stocare (baterii și hidrogen) și creșterea numărului vehiculelor electrice ar face ca proiectul Chira-Soria să devină inutil și ar constitui mijloace mai eficiente, mai transparente și mai rapide pentru înverzirea sistemului energetic.
- (36) În cele din urmă, respondenții au afirmat că proiectul Chira-Soria ridică probleme de mediu și sociale. Aceștia au susținut că, prin construcția acestui proiect care nu a făcut obiectul unei evaluări a impactului asupra mediului, ar fi afectate cinci situri Natura 2000.

⁽⁷⁾ Proiectul Chira-Soria se referă la construirea unei instalații de stocare a energiei (hidrocentrală cu acumulare prin pompare) cu o capacitate instalată de 200 MW și o capacitate de stocare a energiei de 3,5 GWh pe insula Gran Canaria. Pentru informații suplimentare privind proiectul, a se vedea: Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red. Eléctrica (ree.es)

⁽⁸⁾ Acumularea prin pompare a energiei hidroelectrice s-ar califica drept instalație de stocare în temeiul Directivei (UE) 2019/944.

5. EVALUAREA CERERII DE DEROGARE PENTRU INSULELE CANARE

5.1. Regiune ultraperiferică care nu poate fi interconectată cu piața energiei electrice din Uniune

- (37) În conformitate cu articolul 64 din Regulamentul (UE) 2019/943, se poate acorda o derogare de la dispozițiile relevante ale articolelor 3 și 6, ale articolului 7 alineatul (1), ale articolului 8 alineatele (1) și (4), ale articolelor 9-11, ale articolelor 14-17, ale articolelor 19-27, ale articolelor 35-47 și ale articolului 51 din regulamentul respectiv în două cazuri:
- (a) atunci când statul membru poate demonstra că are probleme majore la exploatarea micilor sisteme izolate și ale micilor sisteme conectate. În acest caz, derogarea trebuie să facă obiectul unor condiții care vizează creșterea concurenței și integrării în piața internă a energiei electrice;
 - (b) pentru regiunile ultraperiferice în înțelesul articolului 349 din TFUE, care nu pot fi interconectate cu piața de energie a Uniunii din motive materiale evidente.
- (38) În conformitate cu articolul 66 alineatul (1) primul paragraf din Directiva (UE) 2019/944, se poate acorda o derogare de la dispozițiile relevante ale articolelor 7 și 8 și ale capitolelor IV-VI pentru sistemele conectate mici și pentru sistemele izolate mici, în cazul în care statul sau statele membre pot demonstra că există probleme majore la exploatarea sistemelor respective. Articolul 66 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva (UE) 2019/944 prevede că, în cazul regiunilor ultraperiferice în sensul articolului 349 din TFUE, care nu pot fi interconectate cu piața de energie electrică a Uniunii, derogarea este supusă anumitor condiții care garantează că derogarea nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile.
- (39) Atât în temeiul Regulamentului (UE) 2019/943, cât și al Directivei (UE) 2019/944, în cazul regiunilor ultraperiferice, derogarea nu este limitată în timp.
- (40) Insulele Canare constituie una dintre regiunile ultraperiferice recunoscute în temeiul articolului 349 din TFUE și, prin urmare, se încadrează în această categorie în sensul articolului 64 din Regulamentul (UE) 2019/943 și al articolului 66 din Directiva (UE) 2019/944.
- (41) În prezent, nu există planuri de conectare a sistemelor de energie electrică ale Spaniei continentale la sistemele de energie electrică ale Insulelor Canare. Spania explică faptul că, având în vedere distanța, nu există nicio posibilitate de integrare a Insulelor Canare la un cost rezonabil și, de asemenea, că integrarea insulelor are limitări grave din cauza topografiei lor, deoarece sunt insule vulcanice cu un fund marin foarte accidentat.
- (42) Prin urmare, Comisia consideră că Insulele Canare îndeplinesc criteriul prevăzut la articolul 64 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943 și la articolul 66 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944, și anume că nu pot fi interconectate cu piața energiei din Uniune din motive fizice evidente.
- (43) În consecință, în conformitate cu articolul 64 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 66 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944, Spania nu este obligată să demonstreze că există probleme majore în ceea ce privește funcționarea sistemelor de energie electrică din Insulele Canare. Derogarea trebuie acordată pentru o durată nelimitată.

5.2. Domeniul de aplicare al derogării

5.2.1. Articolele 54 și 66 din Directiva (UE) 2019/944

- (44) Articolul 54 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944 interzice operatorilor de transport și de sistem să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei.

- (45) Articolul 54 alineatul (2) din directiva respectivă prevede posibilitatea ca statele membre să beneficieze de o derogare de la această regulă în cazul în care instalațiile sunt componente de rețea complet integrate și autoritatea de reglementare și-a dat aprobarea sau în cazul în care sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute la literele (a)-(c) de la alineatul respectiv.
- (46) Astfel cum se menționează în considerentul 38 de mai sus, în temeiul articolului 66 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva (UE) 2019/944, statele membre pot solicita o derogare de la normele din capitolul VI (inclusiv de la articolul 54 pentru regiunile ultraperiferice în sensul articolului 349 din TFUE care nu pot fi interconectate cu piețele energiei electrice din Uniune, sub rezerva unor condiții menite să asigure că derogarea nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile.
- (47) Prin urmare, pe lângă aplicarea posibilității de derogare prevăzute la articolul 54 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944, Spania poate solicita Comisiei o derogare de la articolul 54 din directivă, în ceea ce privește Insulele Canare, prin trimitere la articolul 66.

5.2.1.1. Cererea

- (48) Astfel cum se descrie în considerentul 20, articolul 5 din Legea nr. 17/2013 prevede că hidrocentralele cu acumulare prin pompare din TNP, ale căror scopuri principale sunt garantarea aprovizionării, asigurarea securității sistemului și integrarea surselor regenerabile de energie nedispecerizabile, urmează să fie deținute de operatorul de sistem.
- (49) În cerere, Spania subliniază provocările legate de utilizarea energiei din surse regenerabile în Insulele Canare. Spania explică faptul că toate centralele electrice din surse regenerabile de pe o insulă produc energie electrică în aceleași condiții meteorologice, spre deosebire de Spania continentală. Prin urmare, pe măsură ce în sistemele de energie electrică din Insulele Canare se utilizează o cantitate mai mare de energie din surse regenerabile, respectarea standardelor de securitate a aprovizionării devine din ce în ce mai dificilă. Acest lucru ar putea limita utilizarea surselor regenerabile de energie pe termen lung.
- (50) Potrivit Spaniei, deținerea de către OTS a hidrocentralelor cu acumulare prin pompare în cazurile specifice incluse în Legea nr. 17/2013 nu împiedică investitorii privați să dețină astfel de instalații, situație care ar contribui, de asemenea, la garantarea securității aprovizionării. Toate hidrocentralele cu acumulare prin pompare, indiferent de proprietar, trebuie să participe la dispecerizarea energiei electrice, deși hidrocentralele cu acumulare prin pompare deținute de OTS urmează să fie integrate ca serviciu auxiliar pentru a asigura aprovizionarea și securitatea fiecărui sistem.
- (51) Prin urmare, Spania solicită derogarea de la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944 pentru Insulele Canare, în conformitate cu articolul 66 din directivă.
- (52) Mai precis, cererea de derogare, astfel cum a fost prezentată de Spania, s-ar aplica proiectului Chira-Soria aflat în desfășurare și oricăror hidrocentrale cu acumulare prin pompare deținute de operatorul de sistem, în cazul în care acest lucru este justificat ca fiind cea mai bună alternativă în conformitate cu legislația în vigoare.

5.2.1.2. Evaluarea

- (53) Astfel cum se menționează în considerentul 45, Comisia observă că articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944 include deja, la alineatul (2), posibilitatea ca statele membre să beneficieze de o derogare de la norma prevăzută la alineatul (1) din articolul respectiv, și anume că operatorii de sisteme de transport nu trebuie să dețină, să dezvolte, să administreze și nici să exploateze instalații de stocare a energiei.
- (54) Având în vedere posibilitatea prevăzută la articolul 54 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944, Comisia consideră că nu se justifică o derogare de la articolul 54 alineatul (1), în temeiul articolului 66 din directivă, pentru toate tipurile de tehnologii de stocare a energiei.
- (55) Cu toate acestea, având în vedere statutul de regiune ultraperiferică și orografia Insulelor Canare, cu posibilități limitate de conectare între diferitele insule, Comisia consideră că se justifică o derogare de la articolul 54 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944 în temeiul articolului 66 din directivă, limitată la hidrocentralele cu acumulare prin pompare.

- (56) Hidrocentralele cu acumulare prin pompare permit creșterea securității aprovizionării și integrarea surselor regenerabile de energie prin asigurarea unei surse de flexibilitate în ceea ce privește energia regenerabilă pentru sistemul de energie electrică, contribuind la echilibrarea ofertei excedentare și la evitarea restricționării. Ele sunt considerate tehnologia-cheie pentru o integrare optimă a surselor regenerabile intermitente (de exemplu, eoliene și solare) ⁽⁹⁾. Cu toate acestea, productivitatea hidroenergiei reflectă climatologia, topografia și resursele de apă ale fiecărei regiuni, iar instalațiile sunt specifice locației.
- (57) Comisia consideră că deținerea de către OTS a hidrocentralelor cu acumulare prin pompare poate fi justificată în cazuri foarte specifice, cum ar fi în Insulele Canare, unde instalațiile respective sunt necesare pentru garantarea securității aprovizionării și a integrării surselor regenerabile de energie și unde sistemele de energie electrică au opțiuni limitate pentru flexibilitatea în ceea ce privește emisiile scăzute de carbon.
- (58) În plus, având în vedere condițiile actuale de pe piața energiei electrice din Insulele Canare (a se vedea secțiunea 2), se pare că investițiile comerciale în hidrocentralele cu acumulare prin pompare nu pot fi facilitate rapid, în pofida nevoii imperioase de instalații care oferă flexibilitate în ceea ce privește emisiile scăzute de carbon. Acest lucru se datorează faptului că proiectele hidroelectrice necesită perioade mai lungi de dezvoltare prealabilă, construcție și exploatare decât alte tehnologii și prezintă un risc investițional mai mare, fapt care poate necesita instrumente de politică și stimulente specifice, precum și o perspectivă și o viziune strategică pe termen mai lung. Imperiozitatea unor astfel de proiecte, având în vedere adoptarea planificată a producției de energie din surse regenerabile în viitorul apropiat ⁽¹⁰⁾ și provocările legate de funcționarea sistemului cu care par să se confrunte Insulele Canare ⁽¹¹⁾, este atât de importantă încât Comisia consideră că, în cazul acestei regiuni ultraperiferice, Spania nu ar trebui să fie obligată să respecte condițiile prevăzute la articolul 54 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944.
- (59) O derogare de la articolul 54 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944 în temeiul articolului 66 din directivă, limitată la hidrocentralele cu acumulare prin pompare, nu ar trebui să împiedice dezvoltarea bazată pe piață în Insulele Canare a unor proiecte de stocare bazate pe acest tip sau pe alte tipuri de tehnologii. Având în vedere angajamentele Spaniei în ceea ce privește decarbonizarea TNP-urilor precum Insulele Canare, pe măsură ce producția de energie din surse regenerabile crește, pe lângă hidrocentralele cu acumulare prin pompare, vor fi probabil necesare instalații de stocare a energiei bazate pe alte tehnologii pentru a asigura securitatea aprovizionării.
- (60) Comisia subliniază, de asemenea, că obligația operatorilor de sisteme de transport de a deține și de a exploata instalații de stocare a energiei în teritoriile nepeninsulare, prevăzută în Legea 17/2013, pare să se bazeze pe criterii diferite de cele prevăzute la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944. Prezenta decizie nu face decât să evalueze dacă sunt îndeplinite cerințele pentru o derogare în temeiul articolului 66 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944 și nu aduce atingere evaluării de către Comisie a compatibilității Legii nr. 17/2013 cu cerințele prevăzute în Directiva (UE) 2019/944.

5.2.2. Articolul 40 alineatele (4)-(7) din Directiva (UE) 2019/944

- (61) Potrivit Spaniei, lipsa unei concurențe efective în segmentul producției împiedică crearea unor piețe nedenaturate ale energiei electrice în TNP. În special, aceasta împiedică operatorul de transport și de sistem să înființeze și să exploateze o piață de echilibrare în Insulele Canare, inclusiv să achiziționeze servicii de sistem bazate pe piață care nu au ca scop stabilitatea frecvenței.
- (62) Dată fiind absența unei piețe de echilibrare și a unei achiziții bazate pe piață a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței în Insulele Canare, Comisia consideră că derogările de la obligațiile prevăzute la articolul 40 alineatele (4)-(7) din Directiva (UE) 2019/944, în conformitate cu articolul 66 din directivă, sunt justificate.

⁽⁹⁾ Hidroenergia și hidrocentralele cu acumulare prin pompare în Uniunea Europeană: Raport privind situația dezvoltării tehnologice, a tendințelor, a lanțurilor valorice și a piețelor, JRC 2022: https://setis.ec.europa.eu/document/download/82e6a3ad-74f1-4f6d-b2be-006df2de2007_en

⁽¹⁰⁾ A se vedea, de exemplu, măsurile descrise în proiectul de actualizare a Planului național integrat privind energia și clima (2023-2030) prezentat de Spania în ceea ce privește Insulele Canare, care vizează realizarea decarbonizării până în 2040 (pagina 144): https://commission.europa.eu/publications/spain-draft-updated-necp-2021-2030_en A se vedea, de asemenea, Ley 6/2022, de 27 de diciembre, de cambio climático y transición energética de Canarias.

⁽¹¹⁾ Antonio Morales exige al Ministerio acciones urgentes para acabar con la inseguridad y el riesgo de apagón general en Gran Canaria - Cabildo de Gran Canaria - Portales Web Cabildo GC

5.2.3. *Capitolul II din Regulamentul (UE) 2019/943: Norme generale pentru piața energiei electrice – articolele 3 și 6, articolul 7 alineatul (1), articolul 8 alineatele (1) și (4), articolele 9, 10 și 11*

5.2.3.1. Cererea

- (63) Potrivit Spaniei, lipsa unei concurențe efective între producători împiedică crearea unor piețe nereglementate ale energiei electrice. Deciziile de dispecerizare din TNP, inclusiv în Insulele Canare, se bazează pe criterii tehnice și economice pentru care nu este întotdeauna posibil să se aplice normele pieței. În plus, Spania explică faptul că formarea prețurilor în TNP nu se bazează pe oferta și cererea din aceste teritorii, ci pe cea din Spania continentală, pentru a împiedica consumatorii din TNP să plătească costurile suplimentare de producție a energiei electrice în aceste teritorii.
- (64) Pe baza acestor fapte enumerate în considerentul anterior, Spania solicită o derogare de la următoarele dispoziții ale articolului 3 primul paragraf din Regulamentul (UE) 2019/943:
- literele (a), (b), (o), (p), deoarece, potrivit Spaniei, prețurile de pe piețele în cauză nu pot fi formate în mod liber pe baza ofertei și a cererii și nu există piețe la termen care să funcționeze în aceste teritorii;
 - litera (c), întrucât Spania consideră că regulile de piață care facilitează dezvoltarea producției și a cererii flexibile ar putea să nu fie aplicabile în teritorii;
 - literele (e) și (k), deoarece, potrivit Spaniei, producătorii nu sunt responsabili de vânzarea energiei electrice pe care o produc (în schimb, operatorul de sistem decide care centrale electrice ar trebui să fie dispecerizate) și nu pot depune oferte agregate;
 - litera (j), întrucât Spania consideră că strategia de stocare în aceste teritorii ar putea necesita ca stocarea energiei să aibă prioritate și să nu fie pe picior de egalitate cu alte instalații de producție;
 - litera (n), în privința căreia Spania observă că, în principiu, intrarea și ieșirea producției de energie electrică s-ar putea baza pe evaluarea de către întreprinderi a viabilității economice și financiare a operațiunilor lor, dar că, din punct de vedere practic, nu este posibil ca întreprinderile de producție să participe la sistem fără a li se acorda un regim de plată reglementat prin care să poată fi acoperite costurile de producție.
- (65) În ceea ce privește articolul 6, articolul 7 alineatul (1), articolul 8 alineatele (1) și (4) și articolele 9, 10 și 11, Spania subliniază că, deși sistemul de energie electrică din TNP este reglementat de un sistem de dispecerizare care funcționează similar cu piețele energiei electrice din Uniune, de exemplu cu dispecerizări zilnice și intrazilnice, acesta constituie un sistem reglementat. Prețul de achiziție se bazează pe prețul continental și nu pe costurile recunoscute suportate de producători pentru desfășurarea activităților lor de producere a energiei electrice, inclusiv serviciile de echilibrare. Pe această bază, Spania solicită o derogare de la articolul 6, de la articolul 7 alineatul (1), de la articolul 8 alineatele (1) și (4) și de la articolele 9, 10 și 11 din Regulamentul (UE) 2019/943, deoarece nu există o piață de echilibrare în teritoriile nepeninsulare, inclusiv în Insulele Canare, și nici nu există posibilitatea integrării cu piețele pentru ziua următoare și intrazilnice din Uniune din cauza izolării acestora.
- (66) În ceea ce privește articolul 7 alineatul (1) și articolul 8 alineatele (1) și (4) din Regulamentul (UE) 2019/943, Spania observă că, din cauza naturii izolate a TNP, dispecerizările sunt operate independent de piața continentală și de piața Uniunii – pe lângă faptul că prețul de referință pentru achiziționarea energiei se bazează pe prețul continental – dispecerizările fiind bazate pe programări orare.
- (67) De asemenea, în conformitate cu cele de mai sus, Spania consideră că integrarea piețelor la termen, limitele tehnice de ofertare și valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică menționate la articolele 9-11 din Regulamentul (UE) 2019/943 nu se aplică dispecerizărilor din TNP.

5.2.3.2. Evaluare

- (68) În ceea ce privește cererea de derogare de la articolul 3 primul paragraf din Regulamentul (UE) 2019/943, Comisia consideră că:
- întrucât prețurile energiei electrice în Insulele Canare nu se formează pe baza unei abordări bazate pe piață, ci printr-un mecanism special reglementat prin care operatorul de sistem efectuează dispecerizarea producției pentru fiecare dintre sistemele de energie electrică izolate, se justifică o derogare de la articolul 3 primul paragraf literele (a), (b), (e) și (k) din Regulamentul (UE) 2019/943;

- întrucât în Insulele Canare nu există o piață la termen, iar dispecerizarea de către operatorul de sistem implică prognoze săptămânale, zilnice și intrazilnice, precum și abateri în timp real, se justifică, de asemenea, o derogare de la articolul 3 primul paragraf literele (o) și (p) din Regulamentul (UE) 2019/943;
 - deși recunoaște că actualul sistem reglementat și caracteristicile specifice ale Insulelor Canare ar putea face mai dificilă dezvoltarea unei producții mai flexibile, a unei producții cu emisii scăzute de carbon și a unei cereri mai flexibile, aplicarea regulilor pieței este în continuare necesară pentru a stimula dezvoltarea acestora în măsura posibilului. Prin urmare, Comisia consideră că o derogare de la articolul 3 primul paragraf litera (c) din Regulamentul (UE) 2019/943 nu este justificată;
 - Articolul 3 primul paragraf litera (j) din Regulamentul (UE) 2019/943 nu împiedică acordarea de prioritate proiectelor de stocare a energiei din Insulele Canare, dacă, de exemplu, aceste proiecte sunt considerate cea mai bună opțiune pentru a asigura securitatea aprovizionării în Insulele Canare. Prin urmare, Comisia consideră că o derogare de la articolul 3 primul paragraf litera (j) din Regulamentul (UE) 2019/943 nu este justificată;
 - în ceea ce privește articolul 3 primul paragraf litera (n) din Regulamentul (UE) 2019/943, intrarea sau ieșirea unei întreprinderi pe piața producerii de energie electrică ar trebui să depindă de evaluarea de către întreprinderea respectivă a viabilității economice și financiare, ținând seama de posibilitatea de a primi remunerația reglementată menționată în considerentele 15 și 16. Prin urmare, o derogare de la articolul 3 primul paragraf litera (n) din Regulamentul (UE) 2019/943 nu este justificată pentru Insulele Canare.
- (69) În ceea ce privește derogarea solicitată de la articolul 6, de la articolul 7 alineatul (1), de la articolul 8 alineatele (1) și (4) și de la articolele 9, 10 și 11 din Regulamentul (UE) 2019/943, dispozițiile respective se referă la cerințele privind piețele la termen, piețele pentru ziua următoare, piețele intrazilnice și piețele de echilibrare. Pe baza informațiilor prezentate de Spania, se pare că aceste piețe nu pot fi implementate cu eficacitate în Insulele Canare (considerentul 12), având în vedere particularitățile sistemelor de energie electrică din acest teritoriu. Prin urmare, Comisia consideră că o derogare de la aceste dispoziții este justificată.

5.2.4. Capitolul III din Regulamentul (UE) 2019/943: Accesul la rețea și managementul congestiilor – articolele 14-17 și articolul 19

5.2.4.1. Cererea

- (70) Spania explică faptul că cerințele prevăzute la articolele 16-14 și la articolul 19 nu pot fi aplicate în TNP, deoarece OTS efectuează dispecerizarea producției pentru fiecare dintre sistemele de energie electrică izolate, iar aceste sisteme nu constituie zone de ofertare interconectate separate. Aceste dispecerizări iau în considerare energia transferată prin intermediul legăturilor dintre insule în sistemul Insulelor Canare (și anume, între Lanzarote și Fuerteventura). În cazul congestiei acestor legături, OTS reorganizează dispecerizarea capacității de producție disponibile, ținând seama în principal de criterii tehnice, pentru a asigura aprovizionarea. Spania explică, de asemenea, că, întrucât TNP nu constituie zone de ofertare separate, nu există o piață asociată a capacității interzonale și, prin urmare, nu se generează venituri din congestii.

5.2.4.2. Evaluare

- (71) Derogările de la articolul 7 alineatul (1) și de la articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943 au ca efect neincluderea sistemelor de energie electrică din Insulele Canare pe piețele integrate pentru ziua următoare și pe piețele intrazilnice. Prin urmare, unele dispoziții referitoare la funcționarea acestor piețe nu se vor aplica neapărat Insulelor Canare.
- (72) În plus, Insulele Canare nu sunt considerate o zonă de ofertare separată. Articolele 14-17 și articolul 19 din Regulamentul (UE) 2019/943 se referă la zonele de ofertare și la managementul capacității și al congestiilor între zonele de ofertare. Întrucât fiecare dintre sistemele de energie electrică din Insulele Canare nu constituie o zonă de ofertare separată, dispozițiile referitoare la zonele de ofertare nu se aplică Insulelor Canare. Prin urmare, nu este justificată o derogare de la cerințele prevăzute la articolele 14 și 15, la articolul 16 alineatele (3)-(13) și la articolele 17 și 19 din Regulamentul (UE) 2019/943.

- (73) În plus, articolul 16 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (UE) 2019/943, care conțin principii generale privind managementul congestiilor, se aplică Insulelor Canare, deoarece aceste principii oferă garanții participanților la piață că OTS trebuie să abordeze problemele de congestie cu soluții nediscriminatorii bazate pe piață și să utilizeze proceduri de restricționare a tranzacțiilor numai în situații de urgență. Prin urmare, Comisia consideră că nu este justificată o derogare de la articolul 16 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (UE) 2019/943.

5.2.5. *Capitolul IV din Regulamentul (UE) 2019/943: Adecvarea resurselor – articolul 20 alineatele (3)-(8), articolul 21 alineatele (7) și (8), articolul 22 alineatul (1) literele (f) și (h), articolul 22 alineatele (2), (3) și (5) și articolul 25 alineatele (2)-(4)*

5.2.5.1. Cererea

- (74) Spania explică faptul că, din cauza izolării TNP, evaluările adecvării resurselor efectuate de operatorul de sistem pentru fiecare TNP sunt independente și nu sunt integrate nici în evaluarea adecvării resurselor la nivel european, nici în evaluarea adecvării resurselor din Spania continentală. Prin urmare, Spania consideră că unele dintre dispozițiile capitolului IV nu se aplică TNP. Cu toate acestea, Spania subliniază că normele naționale actuale vizează, în măsura posibilului, asigurarea unui tratament egal între teritoriile nepeninsulare și piața continentală, de exemplu în ceea ce privește nivelurile de securitate a aprovizionării sau metodologia de efectuare a evaluărilor adecvării resurselor.
- (75) Spania susține că adecvarea în TNP este asigurată prin mecanismul specific de alocare a noilor capacități prevăzut în Decretul regal 738/2015, astfel cum se descrie în considerentele 21-23. Spania consideră că acest mecanism ar trebui menținut având în vedere caracterul unic al TNP și, prin urmare, solicită o derogare de la articolul 20 alineatele (3)-(8), de la articolul 21 alineatele (7) și (8), de la articolul 22 alineatul (1) literele (f) și (h), de la articolul 22 alineatele (2), (3) și (5) și de la articolul 25 alineatele (2)-(4).
- (76) Spania susține că evaluările adecvării resurselor din TNP respectă principiile incluse la articolul 20 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (UE) 2019/943. Spania explică, de asemenea, că, în cazul în care sunt identificate probleme de adecvare, acestea sunt abordate printr-o procedură de ofertare concurențială (astfel cum se prevede în Decretul regal 738/2015), combinată cu evaluarea licitațiilor pentru capacitatea de origine regenerabilă. Acestea sunt proceduri pentru care, potrivit Spaniei, nu pot fi aplicate cerințele prevăzute la articolul 20 alineatele (3)-(8) din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (77) Spania explică faptul că dispozițiile incluse la articolul 21 alineatele (7) și (8) din Regulamentul (UE) 2019/943, care se referă la natura temporară a mecanismelor de asigurare a capacității, nu sunt compatibile cu mecanismul prevăzut în Decretul regal 738/2015. Cu toate acestea, se precizează că, pentru orice noi mecanisme viitoare de asigurare a capacității, se vor aplica cerințele prevăzute la articolul 21 alineatele (7) și (8) din regulament.
- (78) Spania constată că mecanismul prevăzut în Decretul regal 738/2015 este, de asemenea, incompatibil cu următoarele dispoziții ale Regulamentului (UE) 2019/943:
- articolul 22 alineatul (1) litera (f), care prevede că remunerația urmează să fie stabilită printr-un proces concurențial, deoarece, potrivit Spaniei, remunerația din mecanismul existent nu se bazează pe un proces concurențial, ci pe o instalație de referință pentru a stimula eficiența;
 - articolul 22 alineatul (1) litera (h), care stabilește că mecanismele de asigurare a capacității trebuie să fie deschise participării tuturor resurselor care pot asigura performanța tehnică necesară, deoarece, potrivit Spaniei, mecanismul se aplică numai instalațiilor dispencerizabile;
 - articolul 22 alineatul (2), care stabilește o listă de caracteristici de proiectare pe care trebuie să le respecte rezervele strategice, deoarece, potrivit Spaniei, face trimitere la piețe de echilibrare care nu există în TNP;
 - articolul 22 alineatul (3), care stabilește cerințe suplimentare pentru mecanismele de asigurare a capacității, altele decât rezervele strategice, deoarece, potrivit Spaniei, mecanismul existent nu respectă cerințele respective: retribuirea nu tinde să ajungă la zero atunci când nivelul capacității furnizate este adecvat, retribuirea nu este legată doar de capacitate, iar obligațiile în materie de capacitate nu sunt transferabile;

- articolul 22 alineatul (4), care include cerințe privind limitele emisiilor de CO₂ pentru mecanismele de asigurare a capacității, deoarece, potrivit Spaniei, mecanismul actual nu include nicio cerință de această natură, dar permite stabilirea unor limitări tehnice;
- articolul 22 alineatul (5), care prevede adaptarea mecanismelor de asigurare a capacității care se aplică la 4 iulie 2019.

- (79) Spania explică faptul că standardele de fiabilitate pentru teritoriile nepeninsulare nu sunt aliniate la cerințele de la articolului 25 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/943, deoarece nu iau în considerare costul noilor intrări. Spania adaugă că, chiar dacă ar fi aceleași, standardele ar putea evolua către valori mai stricte într-un ritm diferit, motiv pentru care solicită o derogare de la articolul 25 alineatele (2)-(4) din Regulamentul (UE) 2019/943.

5.2.5.2. Evaluare

- (80) Articolul 20 din Regulamentul (UE) 2019/943 abordează adecvarea resurselor pe piața internă a energiei electrice, stabilind obligații pentru statele membre cu privire la modul de monitorizare a adecvării resurselor și la modul de acțiune atunci când sunt identificate probleme legate de adecvarea resurselor, și anume prin elaborarea unui plan de punere în aplicare cu scopul de a elimina denaturările în materie de reglementare, de a asigura achiziții de echilibrare bazate pe piață sau de a elimina prețurile reglementate, printre altele. Comisia observă că Insulele Canare fac obiectul unei evaluări a adecvării resurselor, care nu este integrată în evaluarea adecvării la nivel european și nici național. În plus, întrucât majoritatea regulilor pieței nu pot fi aplicate în Insulele Canare (a se vedea secțiunile de mai sus), majoritatea elementelor din planurile de punere în aplicare în temeiul articolului 20 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/943 nu se aplică pieței angro reglementate din Insulele Canare. Prin urmare, Comisia consideră că se justifică o derogare de la articolul 20 alineatele (3)-(8) din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (81) Articolul 21 alineatul (7) din Regulamentul (UE) 2019/943 stabilește cerința unei eliminări administrative treptate eficiente a mecanismului de asigurare a capacității în cazul în care nu se încheie contracte noi timp de trei ani consecutivi, în timp ce articolul 21 alineatul (8) din Regulamentul (UE) 2019/943 stabilește cerințe legate de caracterul temporar al mecanismelor de asigurare a capacității. Pe baza explicațiilor Spaniei, actualul mecanism de remunerare reglementat prevăzut în Decretul regal 738/2015 pentru producția în TNP (care nu are caracter temporar) ar putea fi considerat echivalent cu un mecanism de asigurare a capacității. Pentru a asigura fezabilitatea acestui mecanism, care a fost aprobat în temeiul deciziei Comisiei privind ajutorul de stat în cazul SA.42270, precum și atingerea obiectivelor urmărite (printre altele, încurajarea întreținerii centralelor electrice și înlocuirea centralelor electrice ineficiente și promovarea surselor regenerabile de energie în Spania), Comisia consideră că se justifică o derogare de la articolul 21 alineatul (7) pentru Insulele Canare.
- (82) În ceea ce privește cererea de derogare de la articolul 21 alineatul (8) din Regulamentul (UE) 2019/943, Comisia consideră totuși că această derogare nu este justificată, având în vedere că nu este posibil să se prevadă evoluția sistemelor de energie electrică din Insulele Canare în timp. În consecință, durata mecanismului de remunerare reglementat prevăzut în Decretul regal 738/2015 ar trebui limitată la perioada până la 31 decembrie 2029, astfel cum a fost aprobată în temeiul deciziei privind ajutorul de stat în cazul SA. 42270.
- (83) Articolul 22 din Regulamentul (UE) 2019/943 stabilește principiile de proiectare aplicabile mecanismelor de asigurare a capacității. Comisia consideră că o derogare de la articolul 22 alineatul (1) literele (f) și (h) din Regulamentul (UE) 2019/943, aplicabilă după data expirării mecanismului de remunerare reglementat prevăzut în decizia privind ajutorul de stat în cazul SA. 42270 ar împiedica tranziția către energia din surse regenerabile, creșterea flexibilității, stocarea energiei, electromobilitatea și răspunsul părții de consum, întrucât aceste dispoziții urmăresc să permită participarea tuturor tehnologiilor pe o bază competitivă. Prin urmare, Comisia consideră că nu este justificată o derogare de la articolul 22 alineatul (1) literele (f) și (h). Acest lucru nu ar trebui să aducă atingere angajamentelor și contractelor încheiate în ceea ce privește Insulele Canare în temeiul mecanismului de remunerare din Decretul regal 738/2015, astfel cum a fost aprobat în temeiul deciziei privind ajutorul de stat în cazul SA. 42270.
- (84) Pe baza informațiilor furnizate de Spania (considerentul 77), Comisia consideră că se justifică o derogare de la cerințele prevăzute la articolul 22 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (UE) 2019/943.

- (85) În ceea ce privește cererea de derogare de la articolul 22 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2019/943, Comisia consideră că nu este justificată o derogare, având în vedere că articolul 22 alineatul (5) din regulamentul respectiv nu se aplică mecanismelor de asigurare a capacității aprobate după 4 iulie 2019.
- (86) În ceea ce privește articolul 22 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943, care stabilește cerințele privind limitele emisiilor de CO₂ pentru mecanismele de asigurare a capacității, Comisia consideră că cerințele privind limitele emisiilor de CO₂ nu se aplică actualului mecanism de remunerare reglementat aprobat în temeiul deciziei privind ajutoarele de stat în cazul SA. 42270, având în vedere dimensiunea redusă a sistemelor de energie electrică din Insulele Canare, constrângerile legate de obținerea autorizațiilor de mediu necesare pentru noile capacități de producție și nevoia mai mare de producție dispecerizabilă pentru a asigura integrarea surselor regenerabile de energie în sistemele de energie electrică din Insulele Canare și pentru a garanta securitatea aprovizionării. Comisia consideră că o derogare de la articolul 22 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943, aplicabilă după data expirării mecanismului de remunerare reglementat prevăzut în decizia privind ajutorul de stat în cazul SA. 42270 ar împiedica tranziția către energia din surse regenerabile, creșterea flexibilității, stocarea energiei, electromobilitatea și răspunsul părții de consum, întrucât aceste dispoziții urmăresc să permită participarea tuturor tehnologiilor pe o bază competitivă. Prin urmare, Comisia consideră că nu este justificată o derogare de la articolul 22 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943. Acest lucru nu ar trebui să aducă atingere angajamentelor și contractelor încheiate în ceea ce privește Insulele Canare în temeiul mecanismului de remunerare din Decretul regal 738/2015, astfel cum a fost aprobat în temeiul deciziei privind ajutorul de stat în cazul SA. 42270.
- (87) În opinia Comisiei, pe baza explicațiilor furnizate de Spania (a se vedea considerentul 78), se justifică o derogare de la articolul 25 alineatele (2) - (4) din Regulamentul (UE) 2019/943 pentru exploatarea sistemelor de energie electrică din Insulele Canare.

5.2.6. Derogare de la articolele 14-17, 19-27, 35-47 din Regulamentul (UE) 2019/943 pentru mecanismul prevăzut în Decretul regal 738/2015

- (88) În cererea sa, astfel cum a fost modificată prin al doilea set de clarificări trimise de Spania la 17 ianuarie 2022, Spania a afirmat că, pentru mecanismul existent prevăzut în Decretul regal 738/2015, este necesară o derogare de la articolele 14-17, 19-27 și 35-47 din Regulamentul (UE) 2019/943. Comisia consideră că o astfel de derogare amplă nu este necesară pentru asigurarea aplicării. Comisia consideră că numai derogările menționate în secțiunile de mai sus sunt justificate.

5.3. Nicio obstrucționare a tranziției către energia din surse regenerabile, flexibilitate sporită, stocarea energiei, electromobilitatea și consumul dispecerizabil

- (89) În temeiul articolului 64 alineatul (1) al cincilea paragraf din Regulamentul (UE) 2019/943 și al articolului 66 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944, o decizie de derogare trebuie să asigure faptul că aceasta nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile, flexibilitate sporită, stocarea energiei, electromobilitate și consumul dispecerizabil.
- (90) În ceea ce privește tranziția către energia din surse regenerabile și o flexibilitate sporită (inclusiv răspunsul părții de consum) și stocarea energiei, este important de remarcat faptul că buna funcționare a piețelor la termen, a piețelor pentru ziua următoare, a piețelor intrazilnice și de echilibrare, în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul (UE) 2019/943 și în Directiva (UE) 2019/944, ar trebui să ofere semnalele de dispecerizare și de investiții necesare pentru a maximiza dezvoltarea potențială a acestor tehnologii. De exemplu, dezvoltarea răspunsului părții de consum care poate fi activat în perioadele în care sistemele de energie electrică din Insulele Canare sunt tensionate ar fi în principiu realizată mai ușor într-un sistem în care prețurile de consum reflectă situația orară a producției în Insulele Canare, în loc de cea a producției continentale. Acest lucru nu împiedică automat evoluțiile răspunsului părții de consum și nici alte forme de flexibilitate prevăzute în actualul cadru de reglementare. Cu toate acestea, nu se poate exclude faptul că decizia de derogare poate avea un impact negativ asupra unor astfel de evoluții potențiale.
- (91) Pe de altă parte, articolul 64 din Regulamentul (UE) 2019/943 nu impune ca deciziile de derogare să maximizeze potențialul de flexibilitate sau de stocare a energiei. O derogare în temeiul articolului 64 din regulamentul respectiv urmărește doar să garanteze că aceasta „nu împiedică” o astfel de tranziție. Cu alte cuvinte, derogarea nu trebuie să împiedice evoluțiile care, în absența derogării, s-ar produce în mod natural. Este puțin probabil ca, în absența derogării, să se dezvolte piețe la termen, piețe pentru ziua următoare, piețe intrazilnice și piețe de echilibrare funcționale în fiecare dintre sistemele de energie electrică din Insulele Canare. Acest lucru se datorează provocărilor legate de funcționarea sistemelor electrice mici și izolate, nivelurilor foarte scăzute de concurență în segmentul producției și lipsei de conectare la piața continentală, descrisă în secțiunea 2.

- (92) În ceea ce privește, în special, stocarea energiei, Comisia recunoaște importanța acestei tehnologii pentru integrarea surselor variabile de energie, cum ar fi sursele regenerabile de energie, în special în sistemele mici și izolate, cum ar fi Insulele Canare. Cu toate acestea, Comisia consideră că investițiile bazate pe piață în aceste tehnologii ar trebui promovate ori de câte ori este posibil ⁽¹²⁾. Din acest motiv, Comisia consideră că o derogare de la articolul 54 din Directiva (UE) 2019/944 în temeiul articolului 66 din directiva respectivă este justificată numai în ceea ce privește hidrocentralele cu acumulare prin pompare.
- (93) Derogarea nu pare să aibă un impact semnificativ asupra electromobilității.

5.4. Durata derogării

- (94) Articolul 64 din Regulamentul (UE) 2019/943 și articolul 66 din Directiva (UE) 2019/944 prevăd în mod expres că singurul caz în care Comisia poate prevedea o derogare nelimitată privește regiunile ultraperiferice în sensul articolului 349 din TFUE, care nu pot fi interconectate cu piața energiei din Uniune din motive fizice evidente. Acest lucru este ușor de înțeles, întrucât aceste regiuni nu au niciun impact asupra pieței interne a energiei electrice.
- (95) După cum s-a menționat în considerentul 42, Insulele Canare constituie una dintre regiunile ultraperiferice recunoscute în temeiul articolului 349 din TFUE și nu pot fi interconectate cu piața energetică a Uniunii din motive fizice evidente. Prin urmare, derogarea trebuie acordată pentru o durată nelimitată,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Se acordă Regatului Spaniei o derogare de la dispozițiile articolului 3 primul paragraf literele (a), (b), (e), (k), (o) și (p), ale articolului 6, ale articolului 7 alineatul (1), ale articolului 8 alineatele (1) și (4), ale articolelor 9, 10 și 11, ale articolului 20 alineatele (3)-(8), ale articolului 21 alineatul (7), ale articolului 22 alineatele (2) și (3) și ale articolului 25 alineatele (2)-(4) din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și de la dispozițiile articolului 40 alineatele (4)-(7) și de la dispozițiile articolului 54 din Directiva (UE) 2019/944 în ceea ce privește Insulele Canare și hidrocentralele cu acumulare prin pompare.

Articolul 2

Derogarea acordată în temeiul articolului 1 se aplică pe o durată nelimitată.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Regatului Spaniei.

Adoptată la Bruxelles, 8 decembrie 2023.

Pentru Comisie
Kadri SIMSON
Membră a Comisiei

⁽¹²⁾ A se vedea considerentul 62 din Directiva (UE) 2019/944.